

**RAZEM POSTAWMY
NA GODNOŚĆ.**

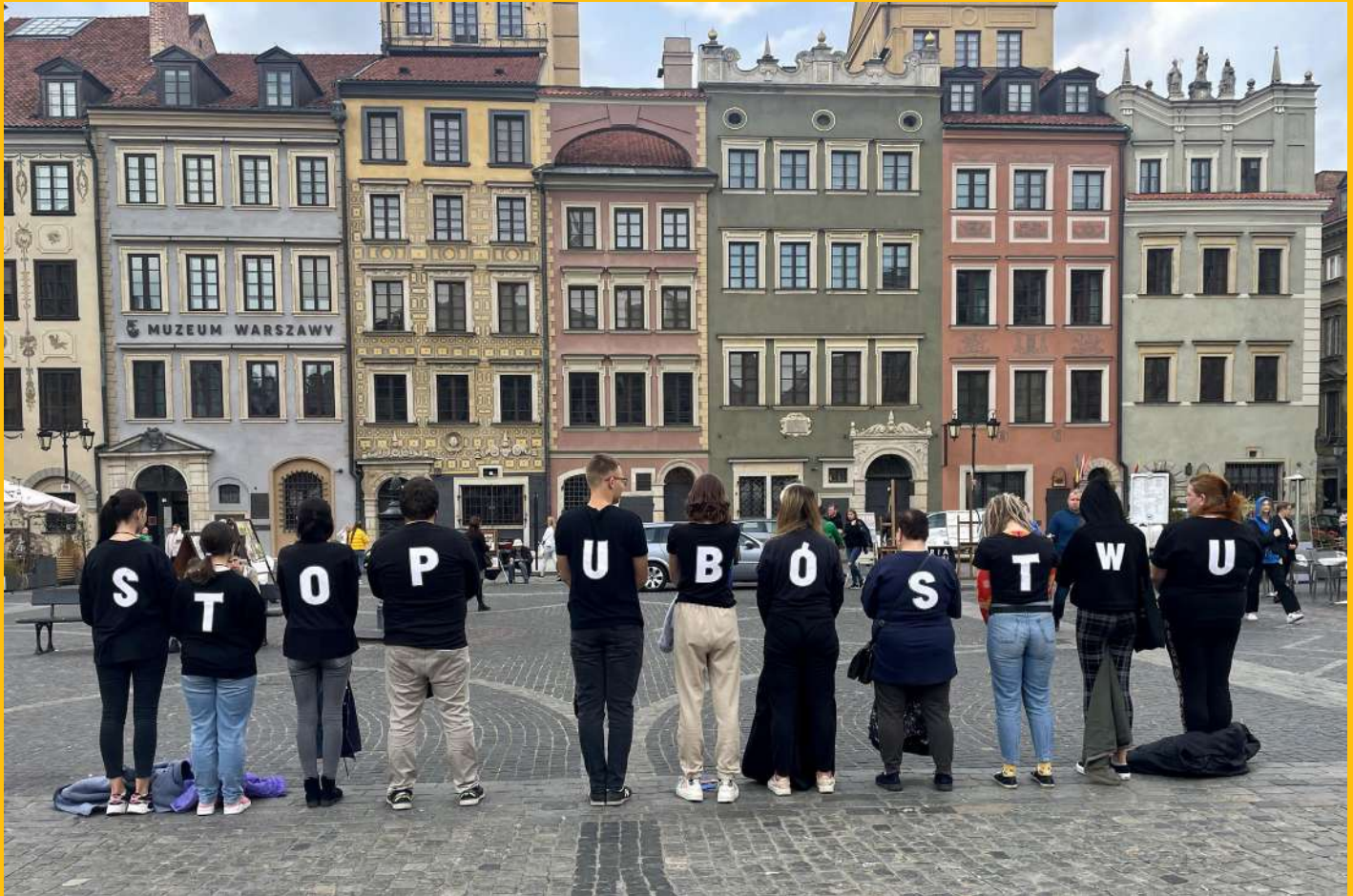
Sprawozdanie z działalności stowarzyszenia ATD Czwarty Świat za 2022 r.

Spis treści

Słowo wstępu	4
Biblioteka Podwórkowa	5
Działania młodzieżowe	8
Festiwal Marzeń	11
Rzecznictwo rodzin	14
Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem	15
Warsztaty Wrzesińskiego	18
Nasze inne działania	20
Relacje międzynarodowe	22
ATD w Mediach	23
Życie stowarzyszenia	24
Finanse stowarzyszenia	26
Perspektywy	28
Nasi partnerzy	29

**RAZEM POSTAWMY
NA GODNOŚĆ.**

Słowo wstępu

Rok 2022 był pełen wyzwań dla ludzi na całym świecie, a szczególnie dla Europy. Kiedy powoli zaczynaliśmy odnajdywać się w postpandemicznej rzeczywistości, wojna w Ukrainie zmusiła nas do kolejnej mobilizacji sił oraz okazania wsparcia i solidarności. Członkowie Ruchu ATD łączyli siły, by nikogo nie zostawiać na uboczu.

Rok 2022 rozpoczęliśmy silnym wsparciem sąsiadów ze wschodu. Kilkakrotnie spotykaliśmy się w biurze, aby przygotować kanapki dla uchodźców, a także wspieraliśmy rodziny, które nas potrzebowały.

I choć sytuacja na świecie była przytłaczająca, członkowie Ruchu znaleźli w sobie motywację, aby kontynuować walkę o godne życie i prawa ludzi najuboższych.

Rok 2022 został ustanowiony przez Parlament Europejski Rokiem Młodości, co doskonale łączyło się z celami Europejskiej Kampanii Młodościowej ATD Czwarty Świat. Przez cały rok młodość z dużym zaangażowaniem pracowała nad wieloma zadaniami. W lipcu wzięliśmy udział w Europejskim Spotkaniu Młodości w Méry-sur-Oise. W sierpniu odbyła się polsko-niemiecka wymiana młodzieżowa w Haus Neudorf. Po wakacjach kontynuowaliśmy Europejską Kampanię Młodościową, a także regularnie spotykaliśmy się w Warszawie.

Poza tym rozpoczęliśmy także międzynarodowy projekt kierowany do rodziców i opiekunów dzieci – Rzecznictwo rodzin. Po przygotowaniach krajowych, rodziny z Polski wzięły udział w spotkaniu w Międzynarodowym Centrum

ATD we Francji, gdzie podzieliły się swoimi doświadczeniami i wnioskami.

Miniony rok to również czas intensywnego rozwoju Bibliotek Podwórkowych, które organizujemy na Bielanach przy współpracy z Mediateką START-META. Projekt został wyróżniony i zajął trzecie miejsce w konkursie Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej w kategorii organizacje pozarządowe.

W 2022 r. organizowaliśmy także Warsztaty Wrzesińskiego – spotkania dyskusyjne z udziałem specjalistów z różnych dziedzin. Wydarzenia zostały zrealizowane w formie telekonferencji, co umożliwiło uczestnictwo osób z różnych części Polski i ze świata.

W ATD priorytetem są ludzie, nie mogło się zatem obyć bez wydarzeń, które pozwoliłyby nam spędzić razem czas. Latem po raz kolejny wyjechaliliśmy na Festiwal Marzeń a w ciągu roku w biurze organizowaliśmy różnego rodzaju spotkania i warsztaty kreatywne.

Wsparcie i obecność zarówno stałych wolontariuszy, członków Zarządu jak i wszystkich członków Ruchu ATD Czwarty Świat uczyniła ten rok wyjątkowym. Wspólnie pokazaliśmy, że działając razem jesteśmy silniejsi i możemy urzeczywistnić hasło przewodnie Ruchu: „Nie zostawiać nikogo w tyle”.

Ryszard Szarfenberg

Biblioteka Podwórkowa

Przez cały rok, z wyjątkiem przerwy wakacyjnej, na warszawskich Bielanach w prawie każdą sobotę animatorzy ATD spotykali się z dziećmi na terenie Mediateki START-META. Zajęcia odbywały się w sali oraz na placu zabaw i były prowadzone w pobliżu miejsca zamieszkania rodzin z doświadczeniem trudności życiowych. Współpraca z Mediateką pozwala na dotarcie do większej grupy dzieci z różnych środowisk społecznych oraz ich integrację.

W ciągu roku praca z książką przybierała różne formy: wspólne czytanie, oglądanie ilustracji, zabawy z książkami interaktywnymi, rozmowy o literaturze. Dzieci najczęściej same wybierały pozycje, które je interesowały. W drugiej części spotkania uczestnicy rozwijali swoją kreatywność podczas warsztatów plastycznych tj. robienie biżuterii, prasowanie oraz zajęć ruchowych. Wolontariusze nawiązywali więzi z dziećmi, rozmawiali o ich marzeniach, pomysłach, zainteresowaniach. Wspólnie przygotowywali propozycje aktywności, aby jak najlepiej zaspokoić ich potrzeby. Tworzyli przestrzeń do dialogu. Pokazywali, że uczenie się może być dobrą zabawą. Doceniali uzdolnienia dzieci i zachęcali je do dalszego rozwoju. Rozbudzali ciekawość świata. Dzięki regularności i przyjaznej atmosferze udało się zbudować wzajemne zaufanie. Zgrana grupa, około dziesięciorga dzieci, chętnie przychodzi na sobotnie spotkania, na których czuje się dobrze i bezpiecznie, dzięki czemu możliwe jest poruszanie

ważnych tematów.

W maju, z inicjatywy dzieci, młodzi mieszkańcy osiedla oprowadzili animatorów po okolicy i opowiedzieli o ważnych dla siebie miejscach. Zdjęcia z wycieczki posłużyły do stworzenia map osiedla. Pod koniec czerwca grupa zintegrowała się podczas wycieczki do parku linowego, a w grudniu wybrała się na łyżwy na pobliskie lodowisko.

Biblioteki Podwórkowe zostały docenione: zajęły trzecie miejsce w konkursie Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej w kategorii organizacje pozarządowe. Dziękujemy za zaufanie i mamy nadzieję, że nasze doświadczenie zainspiruje innych do tworzenia kolejnych Bibliotek Podwórkowych w innych miejscach.

W ramach działań dla dzieci zorganizowaliśmy także konkurs plastyczny. W kwietniu odbyła się wystawa prac konkursowych pt. „Wspólne budowanie przyszłości” przy współpracy z Centrum Promocji Kultury. Podczas wernisażu uczestnicy opowiadali o swoich pracach, a także odebrali podziękowania oraz upominki. Zapraszamy do zapoznania się z filmem [„Wernisaż wystawy Wspólne budowanie przyszłości” na kanale YouTube ATD Czwarty Świat.](#)

Działania młodzieżowe

Europejska Kampania Młodzieżowa ATD Czwarty Świat

Rok 2022 został ustanowiony przez Parlament Europejski Rokiem Młodzieży. W ten sposób chciano zwrócić szczególną uwagę na rolę, jaką odgrywa młodzież w budowaniu lepszej przyszłości, a także pomóc młodym ludziom stać się aktywnymi i zaangażowanymi obywatelami oraz wziąć pod uwagę ich głos w polityce Unii Europejskiej.

Obchody Europejskiego Roku Młodzieży idealnie współgrały z celami Europejskiej Kampanii Młodzieżowej ATD Czwarty Świat. Pierwsze spotkanie delegatów grup młodzieżowych z Europy odbyło się jeszcze w listopadzie 2021 r. Od początku 2022 r. trwały intensywne przygotowania do letniego spotkania młodzieży w Méry-sur-Oise. Na początku marca przedstawiciele polskiej grupy młodzieżowej wzięli udział w spotkaniu przygotowawczym w Wijhe w Holandii. Pod koniec marca gościliśmy w Polsce koordynatorki działań młodzieżowych na poziomie europejskim, które opowiedziały o swojej roli oraz o przygotowaniach do lipcowego spotkania we Francji.

Europejskie Spotkanie Młodzieży

W dniach 7 – 12 lipca, wraz z około stu pięćdziesięcioma osobami z dziesięciu krajów, uczestniczyliśmy w Europejskim Spotkaniu Młodzieży w Méry-sur-Oise. Przez kilka dni braliśmy udział w warsztatach dyskusyjnych na temat edukacji, pracy

i dyskryminacji. Młodzież miała okazję rozmawiać na ważne dla siebie tematy, dzielić się spostrzeżeniami, refleksjami, doświadczeniami oraz dowiedzieć się o sytuacji w innych krajach. Popołudniami każdy mógł wziąć udział w wybranym przez siebie warsztacie kreatywnym, np. malowaniu toreb, robieniu kolażu lub malowaniu farbami do muzyki.

Wieczorami relaksowaliśmy i integrowaliśmy się przy muzyce, grach i zabawach, a na zakończenie spotkania udaliśmy się do Paryża, aby zobaczyć najbardziej znane paryskie zabytki.

Osoby z polskiej grupy młodzieżowej brały bardzo aktywny udział w spotkaniu we Francji. Jeden z uczestników udzielił wywiadu na temat swojej drogi z ATD, a inny miał swój udział w nagrywaniu przesłania wideo od uczestników europejskiego spotkania ATD do delegatów młodzieżowych, którzy brali udział w konferencji młodzieżowej w Pradze w dniach 11 – 13 lipca 2022 r.

Polsko-niemiecka wymiana młodzieżowa

W sierpniu, jak co roku, odbyła się polsko-niemiecka wymiana młodzieżowa w Haus Neudorf w Niemczech. W czasie tegorocznej polsko-niemieckiej wymiany młodzieżowej dużo rozmawialiśmy o kulturze – o tym, z czym nam się kojarzy słowo „kultura”, o dostępie do kultury w naszych miastach

oraz o typach kultury, które są nam najbliższe. Uczestnicy opowiadali również o zwyczajach i tradycjach panujących w ich rodzinnych domach oraz o kulturach regionów, z których pochodzą.

Podczas wycieczki do Berlina zwiedziliśmy znane zabytki, wybraliśmy się na Wyspę Muzeów a także udaliśmy się do Templina, gdzie popłynęliśmy na rejs statkiem po pobliskich jeziorach.

W trakcie wyjazdu mieliśmy okazję uczyć się samodzielności i odpowiedzialności, a także szacunku do innych, bez względu na różnice, które nas dzielą.

Kontynuacja Europejskiej Kampanii Młodzieżowej

Po wakacjach kontynuowaliśmy Europejską Kampanię Młodzieżową. Pod koniec października byliśmy we Francji na kolejnym spotkaniu przedstawicieli grup młodzieżowych z Europy. W trzech grupach rozmawialiśmy o wybranych tematach: o samotności i byciu we wspólnocie, o przeciwdziałaniu dyskryminacji i przemocy, o potrzebie dokonywania własnych wyborów. Wspólnie przygotowaliśmy specjalne kwestionariusze do późniejszej pracy w grupach krajowych oraz nagraliśmy krótkie filmy, w których wyjaśniliśmy ich cel.

Tematy wybrane na spotkaniu międzynarodowym omawialiśmy podczas warsztatów dyskusyjnych w Warszawie.

W pierwszej kolejności zajęliśmy się tematem izolacji. Staraliśmy się odpowiedzieć na pytania: Z czym kojarzy nam się izolacja? Co to znaczy „żyć w izolacji”? Jakie doświadczenia mogą prowadzić do izolacji? Jak przełamywać izolację? Następnie rozmawialiśmy jakie mogą być przyczyny i skutki osamotnienia oraz odrzucenia przez innych. Wspólnie szukaliśmy także sposobów na reagowanie, gdy widzimy, że ktoś jest odizolowany.

Spotkania młodzieżowe w Warszawie

W maju zorganizowaliśmy spotkanie młodzieżowe o edukacji. Rozmawialiśmy na temat systemu polskiej edukacji, jakie są nasze obserwacje, co byśmy chcieli zmienić i dlaczego. Było to jedno z wielu wydarzeń organizowanych w ramach Konferencji w sprawie przyszłości Europy, która odbędzie się w kwietniu 2023 roku w Strasburgu. Ponadto integrowaliśmy się na wycieczce do Siedliska Walizka pod Warszawą, podczas wspólnego pikniku i wyjścia do parku trampolin oraz na spotkaniach warsztatowych i kreatywnych w biurze ATD.

Polско-niemiecka wymiana młodzieżowa została dofinansowana przez Polско-Niemiecką Współpracę Młodzieży.

Festiwal Marzeń

W okresie wakacyjnym, podobnie jak w poprzednich latach, spotkaliśmy się w Nowych Kotlicach podczas Festiwalu Marzeń - wyjazdu dla aktywnych członków ATD Czwarty Świat. Program wyjazdu został przygotowany i zrealizowany wspólnie z uczestnikami i miał na celu bliższe poznanie się, odpoczynek oraz możliwość udziału w ciekawej ofercie warsztatowej. Dla młodzieży i dorosłych wolontariusze przygotowali warsztaty o tematyce psychologicznej: „Jak radzić sobie ze stresem”, na których rozmawialiśmy o tym, jakie sytuacje są dla nas stresujące oraz jakie są pozytywne i negatywne sposoby radzenia sobie z nimi. Poznaliśmy różne techniki radzenia

sobie ze stresem: nauczyliśmy się odдыchać i wyciszać.

W programie był również czas na aktywny odpoczynek: spływ kajakowy, siatkówkę, a także na warsztaty kreatywne z robienia kwietników metodą makramy oraz tworzenia biżuterii. Dla dzieci przewidziano wiele atrakcji, m.in. spacer z alpakami.

Festiwal marzeń to okazja dla rodzin z doświadczeniem ubóstwa, aby spędzić czas razem, odpocząć od codziennych trosk i zmartwień oraz nabrać sił na walkę z przeciwnościami.

Rzecznictwo rodzin

Osoby z Polski w 2022 r. dołączyły do międzynarodowego projektu kierowanego do rodziców i opiekunów dzieci. Jego najważniejszym celem jest docenienie wysiłków i starań osób, które zmagają się z wyjątkowo trudną sytuacją życiową, co sprawia, że rodzicielstwo stawia przed nimi więcej wyzwań, niż przed większością rodzin. Uczestnicy działania mogą opowiedzieć o swoich staraniach i sytuacjach, z którymi się mierzą, podzielić swoją wiedzę i doświadczeniem, a także w grupie wspólnie znajdować siłę i pomysły rozwiązań trudności. Projekt pełni również funkcję rzeczniczą, pozwala uczestnikom opowiedzieć o tym, czego potrzebują, żeby zapewnić swoim dzieciom lepszą przyszłość i stworzyć postulaty do zmian. Z tego względu używana jest nazwa Rzecznictwo rodzin (ang. *Family Advocacy*).

W dniach 13 – 15 maja odbyło się spotkanie w Międzynarodowym Centrum ATD we Francji, w Méry-sur-Oise i Pierrelaye. Udział wzięły delegacje z Polski, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Belgii, Francji, Hiszpanii i Kanady. Do rodziców i opiekunów dzieci oraz wolontariuszy ATD dołączyli pracownicy akademicki oraz Delegacja Generalna ATD.

Polska grupa pracowała na osobnych sesjach z grupami z Francji i Hiszpanii oraz uczestniczyła w dyskusjach i integracji ze wszystkimi uczestnikami. Część tematów wymagała wcześniejszego przygotowania we własnym gronie. Był to bardzo intensywny czas, pełen rozmów na temat przyszłości bez ubóstwa dzieci. Uczestnicy podzielili się swoimi

osobistymi historiami. Nie obyło się bez łez wzruszenia. Poza dyskusjami zostały wykorzystane również inne metody pracy takie jak Teatr Obrazu.

Po powrocie do Polski, jedna z uczestniczek powiedziała, że nie wiedziała czego się spodziewać po spotkaniu, ale była bardzo zadowolona. Nie zdawała sobie sprawy, jak duży jest problem odbierania dzieci rodzinom przez pomoc społeczną. Ważny był dla niej temat szkolenia pracowników socjalnych, aby wspierali rodziny z problemami, a nie zabierali dzieci. Opowiedzenie swojej historii przyniosło jej ulgę.

Od listopada w Polsce trwa kontynuacja projektu, która jest zaplanowana również na cały 2023 r. Rodzice i opiekunowie opowiedzieli swoje historie zmagania o lepszą przyszłość swoich dzieci. Ich świadectwa będą stanowić punkt wyjścia do dyskusji i dalszej analizy. Są zaplanowane kolejne spotkania krajowe i międzynarodowe.

„Moim największym marzeniem jest zobaczyć, jak moja córka stawia samodzielnie krok. Jestem gotowy płacić i pracować na to marzenie, nie wstydę się prosić o pomoc.”

Zachęcamy do obejrzenia filmu [„Europejska sesja Chantier famille, 2022 r.”](#) na kanale [YouTube ATD Fourth World International](#) z międzynarodowego spotkania we Francji.

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem

W tym roku obchodziliśmy 30. rocznicę uznania 17 października jako Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem przez ONZ. 17 października został zainicjowany w 1987 r., kiedy to tysiące osób na wezwanie Józefa Wrzesińskiego zebrało się na Placu Wolności i Praw Człowieka w Paryżu, aby oddać hołd ofiarom głodu, ignorancji i przemocy. Tego dnia osoby z doświadczeniem ubóstwa mówią nie tylko o trudnościach i codziennych zmaganiach, ale również o odwadze, jakiej wymaga walka z ubóstwem.

Tegorocznym hasłem przewodnim Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem było:

*Godność dla wszystkich w praktyce: zobowiązania,
które wspólnie podejmujemy na rzecz
sprawiedliwości społecznej, pokoju i planety.*

Kilka dni przed 17 października członkowie ATD zorganizowali flashmob STOP UBÓSTWU na warszawskiej Starówce, aby zwrócić uwagę społeczeństwa na rosnący problem ubóstwa i zaprosić na zbliżające się obchody Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem.

W Warszawie główne wydarzenie odbyło się 22 października w Centrum Wielokulturowym, które zgromadziło ponad 30 osób. W programie były inspirujące przemówienia członków ATD, którzy wychodząc z osobistego doświadczenia, opowiedzieli co znaczy dla nich tegoroczne hasło oraz jakie działania podejmują na rzecz sprawiedliwości

społecznej i zrównoważonego rozwoju. Przedstawicielka Polskiego Komitetu EAPN wspólnie z uczestniczkami spotkań PEP (*people experiencing poverty*) opowiedziały o tegorocznych przygotowaniach do Europejskich Spotkań Osób Doświadczających Ubóstwa i zaprezentowały główny temat spotkania tj. „Wysokie koszty utrzymania w kontekście wzrostu cen żywności, energii”.

W programie były również warsztaty kreatywne i zajęcia dla dzieci. Podczas wydarzenia można było obejrzeć dwie wystawy – jedna dotyczyła historii ATD od początku istnienia Ruchu w Polsce, a druga pokazywała dzień z życia osoby w kryzysie bezdomności. Obecny był bohater wystawy, który opowiadał o swoim życiu i dzielił się swoim doświadczeniem.

Podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem w Kielcach członkowie ATD oraz reprezentanci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kielcach zebraли się wokół płyty Praw Człowieka, gdzie została odczytana lista osób, które w ciągu minionego roku zmarły z powodu bezdomności.

17 października członkowie ruchu wzięli udział w gali, na której wręczono nagrody dla dziennikarzy w ramach konkursu „Twarze Ubóstwa”, a prezes ATD Ryszard Szarfenberg zaprezentował przygotowany przez EAPN raport z monitoringu ubóstwa finansowego i polityki społecznej przeciw ubóstwu w Polsce – *Poverty Watch 2022*.

inflacji w Polsce - spotkanie online

Paulina

Ryszard Szarfenberg

Equip Europe

Warsztaty Wrzesińskiego

Warsztaty Wrzesińskiego to cykl spotkań, na których razem z gronem naukowców, specjalistów z zakresu pomocy społecznej i osób z doświadczeniem ubóstwa prowadzone są dyskusje o przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Rozmowy często poświęcone są aktualnym wydarzeniom, planowanym zmianom w polityce społecznej i zrozumieniu sytuacji osób najuboższych. Celem spotkań jest budowanie wspólnej wiedzy na omawiane tematy.

W 2022 r. odbyły się cztery spotkania dyskusyjne w ramach cyklu „Warsztaty Wrzesińskiego” z udziałem specjalistów z dziedzin poruszanych na spotkaniach. Wybór prelegentów był inspirowany metodą krzyżowania wiedzy; na każde spotkanie został zaproszony przynajmniej jeden z reprezentantów trzech grup wiedzy: wiedzy akademickiej, wiedzy z praktyki zawodowej oraz wiedzy z doświadczenia osób, które same przeżyły dany problem.

Wydarzenia zostały zrealizowane w formie telekonferencji, co umożliwiło uczestnictwo osób z różnych części Polski i ze świata. W ramach przygotowań przeprowadzone zostały indywidualne rozmowy z osobami doświadczającymi omawianych problemów.

Na pierwszych warsztatach w 2022 roku został poruszony temat „Problem inflacji w Polsce”, który nawiązywał do obecnej sytuacji w kraju.

Na kolejnym spotkaniu rozmawialiśmy o integracji uchodźców w Polsce. Zagadnienie to było zainspirowane

masowym przyjazdem uchodźców uciekających z Ukrainy z powodu wojny, która wybuchła w ich kraju oraz kryzysem humanitarnym na granicy polsko-białoruskiej. Rozmowa dotyczyła przymusowej migracji i ryzyka ubóstwa uchodźców. Zostały postawione pytania: *Kim są uchodźcy, którzy przyjeżdżają do Polski? Jak są witani? Czego doświadczają? Czego potrzebują? Co Polacy mogą zyskać dzięki ich obecności? Jak wygląda proces włączanie uchodźców?*

23 czerwca odbyło się spotkanie pt. „Związek między zaburzeniami psychicznymi a ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, na którym została poruszona kwestia trudności osób chorujących psychicznie w kontekście możliwości pracy oraz dostępu do świadczeń zależnych od stażu pracy. W ramach przygotowania spotkania przeprowadzono wywiad z osobą chorującą na schizofrenię, który zwrócił uwagę, jak ważny, a zarazem mało nagłośniony i trudny jest problem zaburzeń psychicznych w Polsce.

17 listopada uczestnicy Warsztatów Wrzesińskiego spróbowali odpowiedzieć na pytanie: „Co jest potrzebne, żeby szkoła lepiej wyrównywała szanse?”. Temat koresponduje z zagadnieniami, które były omawiane podczas działań młodzieżowych. Spotkanie zostało poprzedzone serią wywiadów z uczniami oraz nauczycielami. Na tej podstawie powstał [artykuł, który można znaleźć na stronie internetowej atd.org.pl](https://artykuł.atd.org.pl).

Nasze inne działania

Warsztaty i spotkania świąteczne

Warsztaty i spotkania świąteczne w biurze ATD to już tradycja. Podczas warsztatów wielkanocnych obudziliśmy naszą kreatywność i zdolności manualne podczas tworzenia wiankowych królików z pomponów. Dzięki zaangażowaniu wielu osób, na spotkaniu wielkanocnym udało się stworzyć prawdziwie wiosenną atmosferę.

W ramach warsztatów bożonarodzeniowych przygotowaliśmy zimowe stroiki w stoikach oraz wspólnie ubraliśmy choinkę. Podczas spotkania świątecznego nie zabrakło wigilijnych przysmaków, a największą atrakcją wieczoru był quiz wiedzy o wydarzeniach ATD z ostatniego roku.

Wizyty gości z Międzynarodowego Ruchu

W marcu gościliśmy Lou Borderie, Eve Le Roux i Marie Reynaud z Ekipy Europejskiej ATD. Uczestniczyły w spotkaniu w Kielcach, podczas którego odbyła się dyskusja na temat wolności i niezależności osób w starszym wieku. Odwiedziły także osiedle Dudziarska, gdzie ATD przez lata prowadziło Biblioteki Podwórkowe oraz wzięły udział w spotkaniu młodzieżowym, podczas którego opowiedziały o wydarzeniach w ramach Europejskiej Kampanii Młodzieżowej ATD.

W maju przyjechali do Warszawy Pierre Klein i Vanessa Joos, którzy również koordynują działania ATD na poziomie europejskim. Spotkaliśmy się w większym gronie w biurze ATD Czwarty Świat, aby dowiedzieć się czym się zajmują oraz

opowiedzieć o działaniach w Polsce.

Dzień Kobiet

Z okazji Dnia Kobiet zrealizowaliśmy międzynarodowy projekt filmowy. Wraz z ATD z USA, UK, Haiti, Brazylii oraz Tanzanii nagraliśmy krótkie wypowiedzi kobiet na temat: „Co jest pięknego w byciu kobietą?”. Następnie przetłumaczyliśmy i zmontowaliśmy wszystkie wypowiedzi w jedno video, które opublikowaliśmy w mediach społecznościowych 9 marca. Kobiety mówiły m.in. o macierzyństwie, wrażliwości, miłości i sile kobiet.

Przygotowanie kanapek dla uchodźców

Na przełomie lutego i marca podobnie jak wiele organizacji i osób prywatnych włączyliśmy się w działania pomocowe na rzecz uchodźców uciekających przed wojną w Ukrainie. Naszą główną akcją było robienie kanapek dla uchodźców, które zawoziliśmy na dworce, gdzie były rozdawane potrzebującym.

Pomoc psychologiczna

Od marca w siedzibie ATD Czwarty Świat można było skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej. Spotkania prowadził Filip Pietkiewicz-Bednarek, adept pomocy psychologicznej, słuchacz Studium Pomocy i Edukacji Psychologicznej w Ośrodku Intra, który z zaangażowaniem wspierał osoby, które potrzebowały jego pomocy.

Relacje międzynarodowe

W dniach 7–9 czerwca odbył się w centrum ATD w Pierrelaye we Francji walne zgromadzenie Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat. Polskę reprezentowała wiceprezes Stowarzyszenia, Magdalena Macińska. W pierwszych dwóch dniach omawiane było sprawozdanie merytoryczne oraz finansowe Międzynarodowego Ruchu. Dyskutowano również na temat zarządzania w Ruchu w kontekście członkostwa w takich ciałach jak zarządy. Punktem wyjścia był tekst byłego delegata generalnego ATD Eugena Branda, w którym dzielił się on pytaniami, jak pełnić funkcje przywódcze w Ruchu, który podważa dominujący model władzy w świecie.

Uczestnicy walnego zgromadzenia spotkali się także z członkami Międzynarodowego Komitetu ds. 17 Października, który miał również w tych dniach spotkanie w Pierrelaye. Ruch ATD odegrał zasadniczą rolę we włączeniu tego dnia do świąt obchodzonych przez ONZ. Członkami Komitetu są działacze z różnych środowisk i krajów. Komitet co roku wybiera temat przewodni Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem oraz stoi na straży wartości, które stanowią o jego istocie.

W dniu 9 czerwca delegacja złożona z obu grup wzięła udział w panelu w siedzibie francuskiej Rady Ekonomiczno-Społecznej, która jest miejscem dialogu władz publicznych z obywatelami. To tu Józef Wrzesiński ogłosił raport, który stał się w latach 80. punktem wyjścia do tworzenia polityk publicznych przeciwdziałania ubóstwa we Francji. Uczestnicy uczyli też ofiary nędzy przy Płyce Praw Człowieka w Paryżu.

Seminarium Filozofii Społecznej

W dniach 9 – 10 grudnia odbyło się Seminarium Filozofii Społecznej ATD na uczelni Paris Cité. Było to podsumowanie ponad trzyletniej pracy, kiedy to współbadacze: akademicy filozofowie, aktywiści ATD, wolontariusze oraz przyjaciele Ruchu analizowali trzy aspekty życia społecznego: prawa, opór oraz niesprawiedliwość związaną z wiedzą (niesprawiedliwość epistemiczną). W seminarium wzięło udział ponad 200 osób z kilku kontynentów: członkowie Ruchu ATD, w tym Jan Świątek z Polski, a także przedstawiciele świata nauki oraz polityki (m.in. francuska obrończyni Praw Człowieka, Claire Hedon).

Dla reprezentantów różnych rodzajów wiedzy, rezultaty tego projektu mają istotne znaczenie w podejściu i postrzeganiu uczestnictwa osób doświadczających ubóstwa w refleksji nad życiem społecznym. Jeden z przedstawicieli świata akademickiego, a także jeden z głównych koordynatorów projektów, David Jusset, podsumowuje: „zmieniłem mój sposób myślenia i pisanie, wiedząc, że moje intelektualne wystąpienia mogą być bronią dla jednych, a dla innych środkiem do przełamania wykluczenia”. Wreszcie, na poziomie poznawczym jest to istotne dla wszystkich, bowiem jak mówi Angélique Jeanne, aktywistka ATD z Caen:

„Nie każdy ma ten sam poziom edukacji oraz nie każdy ma doświadczenie ubóstwa, ale wszyscy możemy się uczyć od siebie nawzajem”.

ATD w Mediach

Oleksii Teliuk, wiceprezes ATD i członek ekipy, 17 października był gościem Beaty Jewiarz w audycji Popołudnie dla Ciebie w RDC. Rozmawiali o Międzynarodowym Dniu Walki z Ubóstwem, o działaniach i ideach ruchu w Polsce i na świecie. [Nagranie audycji jest dostępne na stronie internetowej RDC.](#)

Tego samego dnia wolontariuszka Zofia Kościć rozmawiała z Piotrem Firan o Międzynarodowym Dniu Walki z Ubóstwem w [audycji Czwórki Polskiego Radio: „Dzień Walki z Ubóstwem. Słuchaj, nie osądzaj”.](#)

Zofia też poprowadziła wywiad z Pierrem Kleinem, o tym czym zajmuje się ATD w odcinku [#8 podcastu „Prawa Człowieka – Aktywny obywatel”](#), który można posłuchać na Spotify.

18 października Magdalena Macińska, wiceprezes stowarzyszenia, reprezentowała ATD w debacie dotyczącej ubóstwa ekonomicznego w ramach projektu „Miasto Dialogu” zorganizowanej przez Centrum Myśli Jana Pawła II. [Nagranie rozmowy jest dostępne na kanale YouTube Centrum.](#)

11 grudnia w „[Debacie TVN24 - Pokonać biedę](#)” uczestniczył prezes ATD Ryszard Szarfenberg.

Życie stowarzyszenia

Walne Zgromadzenie w 2022 r. przyniosło zmiany w Zarządzie Stowarzyszenia. Oprócz dotychczas sprawujących te funkcje Ryszarda Szarfenberga, Marianny Zieleńskiej, Anny Osinskiej i Oleksii Teliuka, zostali wybrani również Magdalena Macińska, Pierre Klein i Jarosław Strzeszewski. Prezesem Stowarzyszenia został Ryszard Szarfenberg, zastępcami Oleksii Teliuk i Magdalena Macińska. Komisja Rewizyjna pozostała w niezmienionym składzie: Martyna Krzyżosiak (przewodnicząca), Maria Jarmuszcak i Agata Nankiewicz.

Zarządowi i Komisji Rewizyjnej życzymy owocnej pracy.

Po dziewięciu latach z ekipy stałych wolontariuszy odszedł Oleksii Teliuk. Oleksii nie opuścił Ruchu całkowicie, nadal pełni funkcję wiceprezesa zarządu, a także pozostaje w indywidualnym kontakcie z członkami ATD. Z ponad dwuletniej misji w Hiszpanii wrócili do Polski Małgorzata Sendek i Jan

Świątek. W grudniu 2022 r. Małgorzata dołączyła do Ekipy wzbogacając nasze działania o swoje doświadczenie pracy w ramach Bibliotek Podwólkowych i Taporí w hiszpańskim oddziale ATD Cuarto Mundo. Jan kontynuuje swoje działania w sekretariacie relacji międzynarodowych i rzecznictwa.

Obecnie nad koordynacją projektów ATD w Polsce czuwa ekipa stałych wolontariuszy w składzie: Paulina Bartosiewicz, Sebastien Gotti, Beata Kowalska-Teliuk, Małgorzata Sendek, Anna Sendek-Wieczorek, Jagoda Wawrzeńczak.

Smutną wiadomością jest, że w kwietniu zmarł Zbyszek Wąsik, członek Stowarzyszenia, aktywny uczestnik działań ATD. Zapamiętamy go jako aktywnego uczestnika projektu Naszych Głosów, jego poczucie humoru oraz bezkompromisowość w walce o sprawiedliwość.

Lista członków stowarzyszenia

Braun Tereliza	Kraska Bogusław	Pocent Tamara	Świątek Jan
Drelich-Magdziak Agnieszka	Krzyżosiak Martyna	Rudnicki Michał	Teliuk Oleksii
Franczak Stanisław	Laudy Barbara	Sendek-Wieczorek Anna	Tymoszczuk Marta
Gawryś Cezary	Macińska Magdalena	Sowa Karol	van Baren-Nawrocka Katarzyna
Jakutajć Ewa	Magdziak Krzysztof	Stelmaszuk Zofia Waleria	Zieleńska Marianna
Jarmuszcak Maria	Nankiewicz Agata	Strzeszewski Jarosław	Zybała Andrzej
Klein Pierre	Osinska Anna	Szarfenberg Ryszard	
Kowalska-Teliuk Beata	Pałyga Krystyna	Szczepaniak Anna	
Kozubska-Knop Justyna	Pałyga Małgorzata	Sztandar-Sztanderska Karolina	
	Ploszka Adam		

Przychody (zł)	2022	%	2021	%	2020	%	2019	%	2018	%
Składka członkowska	890	0	330	0	570	0	693	0	570	0
Dotacje Fundacji oraz Ruchu ATD	535868	96	397729	91	395 682	90	599315	98	334145	95
Granty ze środków publicznych w Polsce	0	0	32326	7	31 558	7		0		0
Granty ze środków publicznych z zagranicy	0	0	0	0	0	0		0		0
Sponsorzy	0	0	0	0	0	0		0	12053	3
Darowizny osób fizycznych (z Francji i Polski) + 1% (2021)	16633	4	7388	2	9182	2	9958	2	3377	1
Dobrowolny udział w kosztach spotkań i pozostałe przychody	0	0	0	0	0	0		0		0
Przychody finansowe - odsetki	5743	0	431	0	399	0	256	0	379	0
Razem	559134	100	438204	100	437391	100	610222	100	350523	100
Koszty (zł)	2022	%	2021	%	2020	%	2019	%	2018	%
Koszty realizacji zadań statutowych	548980	89	320162	82	395 961	88	559084	92	317459	86
Koszty administracyjne	61811	10	66742	17	51 289	11	45959	8	52130	14
Koszty finansowe	7364	1	1668	0	722	0	2342	0	1043	0
Razem	618155	100	388572	100	447972	100	607385	100	370632	100
Zysk lub strata (zł)	-59021		49632		-10581		2837		-20109	
Wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne	418382		255112	66	281202	63	384723	63	237791	64

Finanse stowarzyszenia

Zarządzanie finansami Stowarzyszenia opiera się przede wszystkim na dwóch dokumentach Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat: „Karcie etyki finansowej” oraz „Etyce finansowej międzynarodowego wolontariatu długoterminowego”. Określają one zasadność i cele wydatków, charakteryzują zasady zatrudnienia, wyznaczają kierunek rozwoju. Międzynarodowa solidarność lokalnych ekip Ruchu ATD gwarantuje Stowarzyszeniu wsparcie ze strony Fundacji ATD Quart Monde France, a zarazem obciążuje do stawiania sobie celów stopniowego uniezależnienia się finansowego i wspierania ekip w innych krajach.

W roku 2022 zarówno wydatki poniesione na działalność statutową, jak i przychody zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego. Koszty administracyjne zmniejszyły się o 4931 zł.

Przychody Stowarzyszenia w 2022 roku pokryły wszystkie wydatki na działalność statutową, ale wynik finansowy za ten rok jest ujemny (-59021 zł) m.in. z powodu toczącej się za naszymi granicami wojny, inflacji, konieczności podwyższenia wynagrodzeń pracownikom oraz rozwinięciu działań po okresie pandemii. Stowarzyszenie miało również ograniczone możliwości pozyskania środków z innych źródeł niż Fundacja ATD.

Należy wskazać, że sprawozdanie finansowe 2022 r. nie odzwierciedla w pełni rzeczywistej sytuacji stowarzyszenia, a w szczególności nakładów poniesionych na realizację zadań, ponieważ:

- Działania Stowarzyszenia i grup ATD w Polsce w znacznym stopniu opierają się na bezpłatnej pracy wolontariuszy. Wolontariusze nawiązują kontakty z partnerami, tłumaczą teksty, zapewniają noclegi innym wolontariuszom podczas spotkań lokalnych, towarzyszą osobom żyjącym w ubóstwie, moderują spotkania. W Polsce Stowarzyszenie współpracuje z wieloma partnerami, korzystając nieodpłatnie z ich usług lub przestrzeni.
- Międzynarodowy Ruch ATD Czwarty Świat często pokrywa także część kosztów szkoleń polskich wolontariuszy (zwykle podczas spotkań odbywających się poza Polską).

Stowarzyszenie jest w dobrej kondycji finansowej w głównej mierze dzięki dotacji od Fundacji ATD oraz Ruchu ATD we Francji, która w 2022 roku wyniosła 535868 zł i stanowiła 96% całości przychodów.

Celem Stowarzyszenia pozostaje poszerzenie sieci przyjaciół i darczyńców z Polski. Stała ekipa w Warszawie, podobnie jak w roku poprzednim, będzie kontynuowała starania o dofinansowania celowe, ubiegając się o fundusze w ramach krajowych, lokalnych oraz zagranicznych konkursów.

W 2022 roku Stowarzyszenie kontynuowało długoletnią współpracę z Biurem Rachunkowym „Just Taxes” sp. z o.o. w Warszawie.

Perspektywy

W 2023 r. będziemy kontynuować realizację zarówno międzynarodowych jak i lokalnych priorytetów ATD Czwarty Świat.

Działania młodzieżowe będą skupione zarówno na spotkaniach dyskusyjnych w Warszawie, jak i na współpracy międzynarodowej. W lutym przedstawiciele warszawskiej grupy młodzieżowej wezmą udział w spotkaniu w Brukseli, natomiast na kwiecień i czerwiec zaplanowane są spotkania w Strasburgu organizowane wraz z Radą Europy i Parlamentem Europejskim. W sierpniu, jak co roku, wraz z grupą młodzieżową wyjeżdżamy na wymianę polsko-niemiecką do Neudorf pod Berlinem.

W ramach działań dla dzieci będziemy kontynuować Biblioteki Podwórkowe przy współpracy z Mediateką START-META na warszawskich Bielanych. W perspektywach mamy zwiększenie ich liczby w miesiącu, zaangażowanie większej ilości wolontariuszy, a także planujemy zorganizować Festiwal Wiedzy, aby wraz z końcem roku szkolnego zamknąć sezon.

Rzecznictwo rodzin, które rozpoczęliśmy w 2022 r., prężnie rozwija się zarówno lokalnie w Warszawie jak i międzynarodowo. Na przełomie czerwca i lipca zaplanowane jest spotkanie w Caen we Francji z partnerami w dialogu na temat starań rodziców w zapewnieniu lepszej przyszłości swoim dzieciom. W listopadzie reprezentanci wszystkich krajów biorących udział w projekcie spotkają się we Francji, aby podzielić się wnioskami wypracowanymi w trakcie trwania działania oraz przedstawienia rekomendacji.

W 2023 r. planujemy także kontynuować cykliczne Warsztaty Wrzesińskiego. Nie rezygnujemy z warsztatowych spotkań kreatywnych, które są przestrzenią na spotkanie się z innymi członkami Ruchu, a także podzielenie swoimi talentami. Regularnie i zgodnie z potrzebami prowadzone będzie również wsparcie psychologiczne.

W rok 2023 wchodzimy z nadzieją, energią i motywacją do dalszych działań. Pozostajemy w stałym kontakcie z ATD w innych częściach świata, aby dzielić się naszym doświadczeniem z innymi członkami Ruchu, a także czerpać z ich umiejętności i wiedzy.

Nasi partnerzy

Zawsze chcemy działać na
100%

ale czasami brakuje nam Twojego

1,5%

KRS 0000237930

Konto bankowe : Bank Millenium 38 1160 2202 0000 0000 7346 9569

ATD Czwarty Świat
ul. Grenadierów 34, u1
04-073 Warszawa
tel. 22 616 10 20 lub 505 222 609
polska@atd-fourthworld.org / www.atd.org.pl

